

KERK & leven

42

2022

WEEKKRANT

19 OKTOBER

JAARGANG 83

EDITIE 4330

SINT-FRANCISCUS
SINT-ANTONIUS
DON BOSCO

FEDERATIE FRANDO

WWW.KERKENLEVEN.BE

P900720 | AFGIFTEKANTOOR: 2099 ANTWERPEN X | AFZENDER: HALEWIJNLAAN 92 - 2050 ANTWERPEN

LOOP NAAR DE POMP: THE REPAIR SHOP

De Pastorijpomp

een pomp
als een kruis
met slag
om de arm

onder de nacht van aarde
stroomt naamloos water
waarheid
onder een huid van tijd

wie dorst niet
naar gerechtigheid

whatever deep
and fresh
and new
lies awaiting there
for you

pump it up

De VRT pakt uit met een nieuw programma: The Repair Shop. Ik had het reeds meermaals op andere zenders gezien. De formule is eenvoudig. Mensen vragen om een voorwerp dat hen nauw aan het hart ligt, te herstellen en buitengewone vaklui wagen zich eraan. Het voorwerp roept herinneringen op aan de eigen jeugd, aan personen die ze niet willen vergeten... Ze willen het voorwerp (een kunstwerk, een

zetel, speelgoed...) vaak doorgeven aan de komende generaties opdat ze niet zouden vergeten hoe bijzonder iemand was.

Met "Loop naar de Pomp" heb ik het gevoel dat ik zelf mag deelnemen aan dit programma. De grote pomp van de pastorie van Heverlee zal hopelijk later dankzij menselijke spierkracht weer water oppompen. Een gebaar dat ik in mijn kin-

der- en jeugdijaren ten overvloede heb gesteld.

Vooreerst bij mijn grootouders. Met drie gezinnen woonden ze naast elkaar. Mijn grootvader en twee broers. Een klein familie-erf als je wil. Tussen twee huizen in stond een pomp onder een afdakje. Die verschaftte alle gezinnen lekker grondwater. Met de tijd werd er wel leidingwater binnen gelegd. Het beperkte zich tot een kraantje in een kleine veranda, het 'loucheke.' Maar tot hun laatste dag verkopen mijn grootouders voor zoveel dingen het pompwater.

Ik zie me als kleine jongen de grote zwengel puffend bedienen terwijl het water in een ge-ëmailleerde kan liep. Dat kleine pomphuisje was de plek om mekaar te treffen, net zoals dat bij openbare pompen in het verleden was. En dat terwijl het familienieuws gedeeld werd. Mensen begonnen vaak op hetzelfde uur het eten te bereiden of wilden water voor de koffie om gekookt op te schenken. Voor goede koffie heb je goede koffiebonen nodig, nog op de oude manier gemalen, de zwengel rondgedraaid, de 'moor' of waterketel ziedend op de Leuvense stoof. Nostalgische beelden roepen elkaar op.

Oefening baart kunst

Thuis hadden wij in een tuinberging eveneens een pomp die aan een regenput verbonden was. We hadden een grote groentetuin en zoveel water kwam van pas wanneer jonge plantjes gegoten moesten worden. Ik zie mij nog in een hete zomer wat water door de pomp gieten om de zuiger weer te laten werken of met een gieter de rijen aflopen, mijn vader achterna. Een tiental jaar geleden bezocht ik in Senegal projecten van Broederlijk Delen. Ook daar kwamen de herinneringen aan mijn jeugd boven. Op een plateau werd water opgepompt. Heel wat families konden er water delen. Jonge kerels kwamen dagelijks de groenten gieten. Een ervan, Ibrahima, stond nog op een campagneaffiche. 'Plant de toekomst', luidde de campagne. Dankzij dat water en de zon was de oogst overvloedig. Tomaten, paprika's, allerlei inheemse groenterrassen. Wat kijk ik uit om straks weer water op te pompen om mijn eigen tomatenplanten te gieten, of de geraniums die elk jaar de vensterbanken opfleuren.

We zijn er nog niet

Ik zal nog wat geduld moeten hebben. Er komt veel kijken bij de res-

tauratie van een historische pomp. Net zoals in de Repair Shop. Maar ik vertrouw op het vakmanschap van Regionale Landschappen Dijleland en de specialisten die zij aanspreken. Niet alleen zal de erfgoedwaarde van onze historische pastorie van Heverlee hiermee in de kijker komen, ze zal eveneens verhoogd worden. Het verleden spreekt niet alleen tot ons. Onze pastoriepomp zal laten zien dat wat ze vroeger in haar mars had, ook vandaag belangrijk is. We kunnen niet zonder water. Water doet plant en dier, en mens leven. En vanuit de diepte opgepompt, spreekt het van nog zoveel meer.

Mogen wij op u rekenen?

Een bijdrage is welkom. Overschrijven kan op rekeningnummer BE56 7340 6302 8888, Afd 109 Heverlee - Pastorie, met vermelding van 'gift pomp' en eventueel jouw naam en adres.

Elke druppel, elke miezelregen, elke plensbui of overvloedige regenbui draagt bij.

Alvast van harte dank.

deken Patrick

bron: Kerk en leven

Abonneer u nu op KERK & leven voor 2023

Handtekening(en) _____

OVERSCHRIJVINGSOPDRACHT

Bij invulling met de hand, één HOOFDLETTER of cijfer in zwart (of blauw) per vakje

Gewenste uitvoeringsdatum in de toekomst	Bedrag	EUR	CENT
<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>
Rekening opdrachtgever (IBAN)	<input type="text"/>		
Naam en adres opdrachtgever	<input type="text"/>		
Rekening begunstigde (IBAN)	<input type="text"/>		
BIC begunstigde	<input type="text"/>		
Naam en adres begunstigde	<input type="text"/>		
Mededeling	<input type="text"/>		

Een jaarabonnement nemen op de weekkrant KERK & leven is eenvoudig. Hier vindt u een voorbeeld van een overschrijvingsformulier met de betalingsgegevens. Schrijf de gegevens over op een origineel formulier of gebruik ze bij online bankieren. Doe dit zo snel mogelijk! Als u niets wil missen van de volgende jaargang, doet u dit best vóór 10 november.

Gebruik bij voorkeur bij de betaling de 'gestructureerde mededeling' voorgedrukt op het overschrijvingsformulier hiernaast, dan wordt de betaling gekoppeld aan de bestemming van deze krant.

Colofon

DIENST PAROCHIEBLADEN
Halewijnlaan 92, 2050 Antwerpen
03 210 08 30
dienst.parochiebladen@kerknet.be

ALGEMENE REDACTIE
Halewijnlaan 92, 2050 Antwerpen
03 210 08 40
redactie.kerkenleven@kerknet.be
secretariaat.kl@kerknet.be
www.kerkenleven.be

PUBLICITEIT
Trevi plus bvba
Meerlaan 9, 9620 Zottegem
09 360 48 54 • fax 09 367 49 88
katrien.lannoo@treviplus.be
www.treviplus.be

ABONNEMENTEN
Abonnementen en adreswijzigingen
uitsluitend via de parochie.

Copyright
Alle teksten, foto's en beeldmateriaal uit **KERK & leven** zijn auteursrechtelijk beschermd. Zonder toestemming van de uitgever mogen ze op geen enkele wijze worden verspreid. De uitgever is niet verantwoordelijk voor de inhoud van de advertenties. Lezersbrieven moeten naam en adres vermelden. De redactie behoudt zich het recht teksten in te korten of te weigeren. **KERK & leven** is een uitgave van Kerk en Media vzw

VERANTWOORDELIJKE UITGEVER
Herman Cosijns

Diocesane redactie Aartsbisdom
Filip Ceulemans, 03 202 84 35,
filip.ceulemans@kerknet.be
Tony Dupont, 011 23 08 80,
tony.dupont@kerknet.be
Frederik de Merodestraat 18, 2800 Mechelen

ABONNEMENTEN
Philippe Nachtergaele
P. Nollekensstraat 145,
3010 Kessel-Lo
philippe.nachtergaele@gmail.com

REDACTIECONTACTPERSOON
SINT-ANTONIUS
Leo Swinnen
Platte-Lostraat 202,
3010 Kessel-Lo
gsm 0496 214 614
leo.swinnen@telenet.be

REDACTIECONTACTPERSOON
DON BOSCO
Gilberte Havet
Grensstraat 79,
3010 Kessel-Lo
tel. 016 25 45 87
gilberte.havet@gmail.com

REDACTIECONTACTPERSOON
SINT-FRANCISCUS
Herman Van Overbeke
Kasteelstraat 58,
3330 Korbeek-Lo
tel. 016 250593 gsm 0474 893766
hv.overbeke@telenet.be

EINDREDACTIE FRANDO
Leo Page
Verenigingstraat 21
3010 Kessel-Lo
tel. 016 252151 gsm 0479 508178
leopage42@gmail.com

CONTACTADRESSEN
DON BOSCO
Jef Wauters
Cristianlaan 43,
3010 Kessel-Lo
tel. 016 25 58 92 gsm 0485 06 30 38

SINT-ANTONIUS
Mathieu Voets, Volhardingslaan 30,
3001 Heverlee (0475/675667)
Parochiesecretariaat: Léon Schreursvest 33,
3001 Heverlee

SINT-FRANCISCUS
Parochiesecretariaat
Tienssteenweg 190,
3001 Heverlee
Open op dinsdag en donderdag
van 09.30 u. - 11.30 u.
Het kan nuttig zijn vooraf te bellen
op 016 25 04 59
of liefst op 0492 319215

VIERINGEN

DON BOSCO

Volgende vieringen:

Dinsdag 1 november - Allerheiligen

Zondag 13 november

Zondag 27 november - Begin van de Advent

Zondag 11 december

Zaterdag 17 december - Vredeslicht met Pastorale Zone

De werkgroep liturgie bezorgt de teksten van de vieringen, ook als die wegvallen, aan de parochianen. Op de website www.ademtocht.be zijn de teksten ook terug te vinden.

SINT-ANTONIUS

Viering elke zondag om 11 uur

MEDITATIE IN DE CHRISTELIJKE TRADITIE

Wanneer we aan vrijheid denken, denken we gemakkelijk aan vrij zijn om te doen wat we willen. Zeker, dat speelt een rol in het ons leven. Maar de vrijheid van geest waarover het Nieuwe Testament het heeft, is geen vrijheid om dingen te doen. Het is in de eerste plaats de vrijheid om te zijn, te zijn wie we zijn, één te zijn, met al onze mogelijkheden verenigd in een diepe persoonlijke harmonie.

WCCM-België - Meditatief 345

SINT-FRANCISCUS

Zondag 23 oktober

30ste zo door het jaar

10 u. Eucharistieviering

Intentie voor de medeklasgenoten van de lagere school

Intentie voor Julia Dries, Cécile Dries, Fons Dries en Gerardine Van Wesemael

Voorganger: Rony Timmermans

Assistent: Lieven Dries

Lector: Gaston Eysermans

Zang: Guy Saenen en Hilde Hostens (solo zang)

Orgel: Herman Baumers

Zondag 30 oktober

31ste zo door het jaar

10 u. Woord en communiedienst

Nagedachtenis van de overledenen van de familie Verlinden-Wuytack.

Intentie voor Lucienne Hommelen.

Voorganger: Gaston Eysermans

Lector: Ronny Van de Gaer

Zang: Eddy Van Espen

Orgel: Raoul Vereecken

De grote geest is in alle dingen en is in de lucht die we inademen

De Algonquinindianen, die in Canada wonen en nog met elfduizend zijn, baden en bidden nog steeds: "De grote geest is in alle dingen en is in de lucht die we inademen." Eigenlijk behoort dit gebed tot het spirituele werelderfgoed, over alle religies heen. Hoe is deze spiritualiteit in de christelijke geschriften verwoord?

In het boek Genesis lezen we: "Toen boetseerde Jahwe God de mens uit stof, van de aarde genomen, en Hij blies hem de levensadem in de neus: zo werd de mens een levend wezen. Daarna legde Jahwe God een tuin aan in Eden, ergens in het oosten, en daar in plaatste Hij de mens die Hij geboetseerd had." Geregeld bidden we in onze vieringen de "Hymne aan Jezus" van Michael Steehouder, waarin staat: "God, Die wij noemen: vader, moeder, vuur en adem van ons leven." Met Pinksteren baden we: "Heer, onze God, Schepper van hemel en aarde, wij danken U voor alles wat leeft en ademhaalt."

Toen we vanmorgen wakker werden, konden we, bewust of onbewust, vaststellen dat we nog steeds ademden en ons hart nog steeds klopte. Het eerste teken van leven van een pasgeborene is ademen. Op het einde van ons leven geven we onze levensadem in volledige overgave terug aan de schepping.

We ademen en de lucht die we inademen is een deel van de hele schepping, zoals ook water. Water kunnen we wijden, dus zegenen en vieren, als erkenning dat het gaat om levend en levengevend water, dat de scheppingsenergie van liefde, licht, leven en schoonheid in zich draagt. Wij zijn allemaal medescheppers van het goddelijke creatieve principe dat we allemaal in ons dragen: liefde, licht, leven, vrede, vreugde, dankbaarheid, heling, intuïtie, verbondenheid. Aan ons is de verantwoordelijkheid gegeven het godsgeschenk water te beheeren voor onszelf en voor ons nageslacht. Dat water mogen we in overvloed gebruiken, niet alleen om zelf te kunnen leven maar ook om alles wat ons omgeeft, tot en met de energie die we zelf hebben neergezet, te zuiveren en, ja, er een pasgeborene mee te dopen, te wassen, opdat alles wat haar of hem omgeeft en wat we haar of hem fysiek en mentaal meegeven zo zuiver mogelijk zou getuigen van schoonheid. Het godsgeschenk water bevloeit onze natuurlijke akkers maar ook onze mentale akkers, die wij soms slecht beheeren door bij ons doen en laten, spreken en denken onze focus niet te richten op schoonheid. In dat zelfde bewustzijn maken we bij het betreden van Gods Huis een kruisteken met wijwater.

Water en lucht zijn – zoals alles in de schepping – manifestaties van de goddelijke scheppingskracht. Ze zijn één met al het andere in de schepping en alles in de schepping is één met water en lucht. Heilzaam omgaan met water en lucht komt

de ganse schepping ten goede en omgekeerd. Edouard Van Den Bogaert, een holistisch denkende arts, schreef: "Geboren worden is het universum incarneren als een goddelijk geschenk." Een pasgeborene incarneert de hele schepping, alle goddelijke geschenken, zoals liefde, licht en leven en dus ook water en lucht. In feite gebeurt dit bij iedere mens gans zijn leven. Elke ademtocht is in essentie een intiem contact met onze Schepper.

De mensheid is zich al enkele eeuwen niet meer bewust van deze onverbreekelijke band met het goddelijke in de schepping. Daardoor is het onrecht dat we de aarde aandoen in een stroomversnelling geraakt. Als we een pasgeboren kindje in de armen nemen, moeten we met schaamte bekennen: "Het spijt ons, lieverdje, maar je zal wat moeten zoeken naar zuivere lucht en helder water, want die zijn er, door ons toedoen, hoe langer hoe minder."

We kunnen ons bewustzijn van de noodzaak om het godsgeschenk lucht te eerbiedigen het best vergroten door zo dikwijls mogelijk erbij stil te staan dat we bij ons inademen de hele schepping onvoorwaardelijk, onveranderlijk en onvergankelijk heilzaam naar ons toehalen en daarvan mogen leven. Eerbiedigen, want we weten dat we er onontwarbaar mee verbonden, één zijn. Bij ons uitademen kunnen we er ons dan van bewust zijn dat we weer maar eens gesterkt zijn door een goddelijk geschenk, dat onvoorwaardelijk uitgestort is in de natuur en dat ons veerkracht geeft om zelf ook liefde, licht, leven, vreugde, vrede, dankbaarheid voor ons eigen bestaan en voor de schepping neer te zetten, tot heil en heling van onszelf, onze medemens en ons gemeenschappelijk huis, de aarde. Bij het inademen laten we Gods scheppende Geest tot ons toe en bij het uitademen voelen we de veerkracht om mee te werken aan het hemelse koninkrijk in onszelf, onze medemens en de hele schepping. Onze hernieuwde bewustwording van onze onverbreekelijke band met het goddelijke in de schepping en met de Schepper zal leiden tot redding van onze planeet.

"Love is in the air" zong John Paul Young in 1977. Laten we deze Waarheid met een hoofdletter alle eer betuigen en vanaf nu zingen: "The Air is Love!"

Ecokerk Vlierbeek - 2 oktober 2022

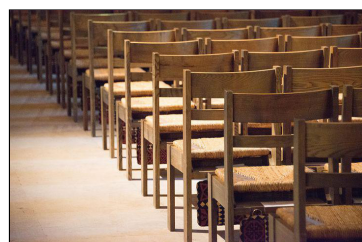
Geloven in tijden van krimp

Op Facebook zie ik elke dag tientallen foto's van 'vrienden' passeren. Soms blijft er eentje hangen. Deze week was dat een foto van een fris gepoetste moderne kerk, aan de vooravond van de laatste viering die er zou doorgaan. Voor één keer was de plek nog op zijn mooist.

'Op naar een volgend hoofdstuk op een andere plek', luidde het onderschrift. Er stonden spijtige bedenkings bij van mensen die er mooie momenten hadden beleefd en zich er thuis hadden gevoeld.

Het verhaal van ons geloof in deze tijd en in dit land, is er al te vaak een van afscheid en inkrimping. We hebben het gevoel dat er veel verloren gaat, dat er al veel is weggelaten. Daar zitten dingen bij die we niet gaan missen, maar ook veel wat kostbaar en waardevol was. We weten nog niet goed hoe we dat wat ons bezielt en samenbindt, opnieuw vorm gaan geven.

Hier en daar groeit er iets nieuws. Soms lijkt het op wat er was, soms helemaal niet. Het blijft zoeken. Er zijn zo veel manieren om samen te komen, om op zoek te gaan naar onze diepste kern, om te ontdek-

ken wat ons op de goede weg zet. De geest zal ons helpen, dat staat vast. Alles waar mensen leven en hoop in vinden, gaan we leren waarderen. Het is niet of-of, maar en-en. Het is belangrijk om mensen te vinden om samen mee op weg te gaan. Dan zal de ruimte er wel komen, net als de trekkers, de vormen en de nieuwe gewoontes en afspraken. Ook al wankelt de grond soms onder onze voeten, we laten elkaar niet los. We blijven elkaar inspireren en bezielen. Want ons hart is er vol van.

Kolet Janssen

(<https://www.koletjanssen.be/blog/geloven-gerepubliceerd-op-www.kerknet.be> op 29 mei 2022)

Viering in Don Bosco: ZORG VOOR DE SCHEPPING (Deel 1)

De schepping van Adam is een onderdeel van het fresco op het gewelf van de Sixtijnse Kapel in Vaticaanstad geschilderd door Michelangelo rond 1511.

Welkom en Kruisteken

Voor wie zoeken in de stilte naar een vuur voor hart en handen: **Met vrede gegroet en gezegend met licht!** Voor wie zingen op Gods adem van de hoop die niet zal **doven: Met vrede gegroet en gezegend met licht!** Voor wie roepen om vrede, van gerechtigheid **dromen: Met vrede gegroet en gezegend met licht!** Voor wie wachten in vertrouwen dat de liefde zal blijven: in de naam van vadermoeder, Zoon en heilige Geest.

Inleiding

Met het thema **'Zorg voor de schepping'** sluiten we aan bij een initiatief van verschillende christelijke kerken voor deze tijd van het jaar. Sinds enige tijd ziet de wereld er anders uit. De pandemie overheerste onze wereld. De vaccinatiecampagnes worden weer op gang getrokken. We hopen dat we gespaard blijven van besmetting en ziekte en dat we kunnen blijven samenkomen. Het zijn onzekere tijden. De stijgende energieprijzen houden ons bezig. Kunnen we onze energiefactuur straks wel betalen? Onze koopkracht daalt. Bedrijven kijken bezorgd naar de gestegen grondstofprijzen en heel wat goederen liggen niet meer in de rekken. Vaak horen we als reden: de oorlog in Oekraïne. Deze oorlog eist veel menselijk leed. Wij worden meegezogen in het conflict. Uitzicht op een oplossing is er nog niet.

Oorlog voeren is een verspilling van mensenlevens, energie- materiaal- en geld, en wij ervaren de gevolgen ervan. In de politiek is de zorg voor een duurzame en klimaatveilige toekomst in de wachtrij gezet. De bedreigde toekomst van de Aarde en het leven is geen prioriteit meer.

Voor deze viering zochten we inspiratie bij Eco-kerk. In de **Orthodoxe Kerk** is 1 september de start van het kerkelijk jaar, een Dag van gebed voor het milieu. Paus Franciscus nam dit initiatief over. De Wereldraad van Kerken, van Protestantse zijde wil langere tijd aandacht aan het milieu besteden. En zo spreken we nu van de **scheppingsperiode** die start op 1 september en afsluit op 4 oktober, de feestdag van Franciscus van Assisi.

We willen de schepping vieren en

de aandacht richten op de zorg voor ons gemeenschappelijk huis, de aarde. Mogen we ook inspiratie vinden om daadwerkelijk verandering te brengen in onze eigen omgeving. We denken hierbij terug aan de 25% revolutie van de voorbije Broederlijk Delen campagne.

Paus Franciscus

nodigt ons uit om, individueel en in gemeenschap, te bidden voor de zorg voor de schepping.

We worden ook uitgenodigd om God te loven voor het prachtige scheppingswerk dat Hij aan onze zorg heeft toevertrouwd.

Lezing Amos 8, 4-7

Looft de Heer, al wat gemaakt is, prijst Zijn naam. Verheft hem voor eeuwig, dankt voor uw bestaan. Storm en aarde, bomen, stromen, zon en vuur, gij wolken en dromen, nacht en dag en duur, licht en donker, dood en leven, wereld, mensenzaad, weest mondig en volmaakt, looft hem met woord en daad. (Agnes)

God, de Heer, zegt: 'Luister goed, Israëlieten! Jullie doen arme mensen kwaad, mensen die zich niet kunnen verdedigen. Jullie zeggen: 'Wanneer is deze feestdag voorbij? Dan kunnen we weer geld verdienen. Is de sabbat nu nog niet afgelopen? Dan kunnen we weer graan gaan verkopen.' Jullie vragen te veel geld. Jullie gebruiken oneerlijke gewichten. Jullie verkopen slecht graan. En jullie laten arme mensen als slaven werken voor een klein beetje geld, of voor een paar schoenen.

Hoort dit, gij die strikken spant voor de armen, gij die de grond uitput, de erfsen weghaalt, de rijkdommen bijenschraapt. en de armsten berooft van hun bos, hun water, hun thuis en hun broodwinning. Gij die handelt en misbruikt, zonder respect voor de waarde van mensen en levende wezens, de gevolgen wegwuift als niet ter zake, onder de dekmantel van economische vooruitgang... **Nooit zal ik vergeten wat jullie gedaan hebben. Dat beloof ik, de God waar jullie zo trots op zijn.**

Lied: Kyrieleis, de schepping klaagt (melodie Zo lang er mensen zijn op aarde)

Kyrieleis, heb medelijden, de schepping klaagt, de aarde huilt akkers en weiden: straks woestijnen, het voedsel schaars, de grond vervuild.

Kyrieleis, heb medelijden; de schepping kreunt, de aarde vraagt: gun ons de tijd nog te vermijden, dat al wat leeft wordt weggevaagd.

Uit het boek Genesis Gn 1, 1.26-27.31a (Agnes)

In het begin schiep God de hemel en de aarde. God sprak: Nu gaan we de mens maken als beeld van ons, op ons gelijkend; hij zal heersen over de vissen van de zee, over de vogels van de lucht, over tamme dieren en wilde beesten en over al het gedierde dat over de grond kruipt. En God schiep de mens als zijn beeld, als het beeld van God schiep Hij hem; man en vrouw schiep Hij hen. God zag alles wat Hij gemaakt had en Hij zag dat het heel goed was.

Duiding

Wij hebben de **profeet Amos** gehoord. Hij is een vijgenkweker en schapenboer.

Hij kon de situatie van zijn tijd met een heldere blik analyseren. Wie heeft nu zoveel durf om uitbuiting en onderdrukking aan te klagen? We hebben een tekst die **Johan Poppé** schreef, nadat hij de profetie van Amos las.

Hoort toe, gij die de gasprijs niet durft te beheersen, en miljarden aan overwinst in handen van holdings laat. 'Hoor toe, gij die prijsstijgingen ongemoeid laat, de mens offert voor het partijbelangen de armoede van uw landgenoten negeert.'

'Hoor toe, Gij die hele bevolkingsgroepen onzichtbaar wil maken omdat ze anders voelen en liefhebben dan dat jezelf kan of wenst te beminnen.'

'Hoor toe, gij die de stank van daklozen ontvlucht, gezinnen en alleenstaanden sust met een handvol euro's.'

Gerechtigheid moet deel uitmaken van het milieudebat.

Om zowel de schreeuw van de aarde als van de arme te horen.

Welke rol spelen wij in het bewerken van rechtvaardigheid en de genezing van deze mooie aarde? Laten we ons leiden tot eerbied voor elk levend wezen? Voelen we ons als een deel van dat grote geheel? Of zetten wij alles naar onze hand en graaien wij bij elkaar wat we maar kunnen pakken?

Toekomst gezocht: veerkrachtig, duurzaam en solidair

Of zoals Paus Johannes het ons in herinnering brengt:

'Als Gods instrumenten kunnen we allen samenwerken aan de zorg voor de schepping, ieder met zijn eigen cultuur, ervaring, initiatieven en mogelijkheden.' (LS 14)

"Onze samenleving wordt geconfronteerd met een urgente geopolitieke, sociale én ecologische crisis. Deze zijn met elkaar verweven, en moeten dus ook samen aangepakt worden. Wij roepen beleidsmakers

op alle niveaus op om hiervoor over hun eigen schaduw te springen en samen werk te maken van ambitieus en sociaal-rechtvaardig klimaatbeleid."

Aldus een boodschap van een coalitie van middenveldorganisaties waaronder **Eco-kerk**, aan de federale regering die in maart moest beslissen over nieuwe energie- en klimaatmaatregelen. Die oproep lijkt wel een echo van het pleidooi voor 'integrale ecologie'

in de encycliek Laudato Si van paus Franciscus.

Als we in onze groepen en gemeenschappen samenkomen, vooruitkijken en plannen maken, doen ook wij dat dus best om op onze beurt te bouwen aan een veerkrachtige, duurzame en solidaire samenleving. Voor de Aarde, voor onszelf, en zeker ook voor de grote groepen mensen voor wie onze zieke wereld nu al een onherbergzame plek is geworden.

Hebben we de verbeeldingskracht om die taak te volbrengen? Kunnen we iets anders dan in deze onzekere tijden daárvoor campagne voeren? "Welke wereld willen we nalaten aan wie na ons komt, de kinderen die nu opgroeien?" (LS 160)

Hermien

Geloofsbelijdenis

Credo voor de Aarde Elisabeth S. Tapia, Filipijnen

Ik geloof in de heiligheid van de aarde, de heilheid van de schepping, en de waardigheid van alle schepselen. Ik geloof in een genadige God, die de mensheid, man en vrouw, schiep naar zijn beeld en hen de mogelijkheid en de verantwoordelijkheid gaf de aarde te onderhouden.

Ik geloof dat wij ons omgaan met de schepping, onze waarden en onze leefstijl moeten veranderen.

Ik geloof dat alles in het leven met elkaar verweven is: Schepper en schepsels, adem en gebed, de kosmos en het individu, voedsel en vrijheid, West, Noord, Oost en Zuid, seksualiteit en spiritualiteit, ecologie en theologie.

Ik verbind mij er daarom toe om samen met alle betrokken mensen overal ter wereld zorg te dragen voor Moeder Aarde, vrede en gerechtigheid te bevorderen, te kiezen voor het leven en dat te vieren. In deze dingen geloof ik. Amen

Voorbeden (Agnes)

God, Schepper van hemel en aarde, Gij kent de noden van al wie Ge geschapen hebt. Wij vertrouwen U onze intenties toe.

Wie anders zou de hemel dragen dan zij die van de aarde houden in een zachtmoedige omarming.

Voor de mensen die leven in welvaart en overvloed, en meer van de aarde nemen dan wat ze geven kan, dat ze loskomen van de drang naar bezit en consumptie, Dat ze vreugde vinden in die ommekeer en meewerken aan het herstel van de draagkracht van de aarde.

Wie anders zou de hemel dragen ... Voor de kinderen en jongeren die opgroeien in een gekwetste en gehavende wereld, Dat de angst hen niet zou overmeesteren en verlammen Dat ze gesterkt worden in de zorgzame omgang met al wat leeft en medeschepers zijn van een nieuwe toekomst.

Wie anders zou de hemel dragen... Voor de gekwetste aarde en al haar bewoners, de planten, de dieren, het veelkleurige en diverse leven, dat bedreigd is door vernieling, uitbuiting en uitsterving. Dat ze mogen rekenen op bescherming, herstel en genezing, door mensen die trouw zijn aan het oorspronkelijk partnerschap met al het geschapene **Wie anders zou de hemel dragen...** Voor alle mensen en situaties die we meedragen in ons hart bidden we even in stilte.

Bezinning na de communie (Agnes)

Na de oorlog moet er toch weer gepraat worden, Na de puinhoop die we van onze wereld hebben gemaakt, mogen we toch de onschuldige aarde weer bewerken om iets nieuw te zaaien.

Na eeuwenoude vetes tussen bevolkingsgroepen en racistische uitlatingen mogen we toch elkaar weer de hand reiken en ons scharen achter een gezamenlijk plan, dat onze samenleving, onze aarde kan redden.

Het is nooit te laat!

(Voorgegaan door Chris Willocx)

Mededelingen

Wie verder wil lezen en iets doen in verband met dit thema kan terecht op de website van Rechtvaardigheid en Vrede: <https://netrv.be/ecokerk?start=13>

Zondag 23 oktober Klimaatbetoging De manifestatie wordt georganiseerd in de aanloop naar de 27ste internationale Klimaatconferentie (COP), die van 6 tot 18 november plaatsvindt in de Egyptische badplaats Sharm-el-Sheikh. De organisatoren willen met de actie druk zetten op de beleidsmakers om concrete maatregelen tegen de klimaatverandering te nemen.

GAIA - Uitnodiging – 30 jaar GAIA-DAG

Beste dierenvriend,

In 1992, toen Anne De Greef en ikzelf GAIA oprichtten, was het **belang van dierenwelzijn** nog lang niet doorgedrongen tot alle gelegingen van onze samenleving. Tijdens de 30 jaar die GAIA inmiddels op de teller heeft, evolueerden de dieren langzaam – te langzaam – in de geesten en de harten van de mensen. Van iets naar iemand.

Geen dingen meer, maar **kwetsbare individuen met gevoel, belangen en rechten, die bijzondere bescherming verdienen.**

Daarvoor ijvert GAIA, dag in dag uit. Ik weet dat ik op de steun van vele mensen kan rekenen.

Om u te danken, trouwe dierenvriend voor uw steun, nodig ik u uit voor de **30 JAAR GAIA-DAG op zondag 23 oktober. Die** dag vieren

we de dieren. En de mensen voor de dieren. De leden en sympathisanten van GAIA. Laat u onderdompelen in een wervelende show, met persoonlijke getuigenissen over memorabele belevenissen en markante campagnes.

Laat onze dieren niet in de steek.

GAIA ontving dit jaar beduidend minder giften dan verwacht. Dat

komt niet helemaal als een verrassing. Onze samenleving kreeg de voorbije twee jaren immers de ene klap na de andere te verwerken: de coronapandemie, de oorlog in Oekraïne, de economische crisis... Veel mensen kreunen onder de torenhoge prijzen van levensmiddelen en energie. Ik leef enorm mee met iedereen die het deze dagen moeilijk heeft om de eindjes aan elkaar te

kunnen knopen. Onze strijd voor dierenrechten mag toch niet in het gedrang komen. Dieren mogen niet het slachtoffer worden van deze crisis.

Je kan ons steunen met een noodgift. Bedankt!

GAIA vzw Hopstraat 43

1000 Brussel

BE62 0016 9445 0661 – GEBABEBB

DE KRACHT VAN HET CHRISTENDOM: DESTRUCTIEF EN/OF HELEND

Westerse trauma's en religie

De vicariale werkgroep Interlevensbeschouwelijke Ontmoeting en Diversiteit nodigt iedereen uit voor het seminar 'De kracht van het christendom, destructief en/of heilend?'

We kunnen er niet omheen: er heerst een spirituele leegte in België en in West-Europa. Velen hebben de kerk de rug toegekeerd. Geloven is een privézaak geworden. Het spiritueel vacuüm wordt nu gevuld met Verlichtingsidealisme, het (spiritueel) materialisme of andere -ismen. De missie lijkt nu democratie, secularisering en liberalisme verspreiden over de hele wereld voor de verlossing van de mensheid.

Hoe komt het dat religie een ta-

boe geworden is in onze maatschappij en zoveel negatieve gevoelens wakker maakt in mensen? Waarom gooit het Westen haar eigen kind met het badwater weg terwijl net het christendom een onschatbare waarde aan psychologische inzichten bevat? Kan de breuk hersteld worden en zorgt de dialoog voor een nieuwe gouden verbinding?

Onze voorouders hebben in de naam van het christendom grote bewegingen in gang gezet, maar ze hebben bewust of onbewust ook veel ladingen gecreëerd. Die blijven aanwezig in het onderbewustzijn van het Westen. De spoken uit het verleden blijven ons achtervolgen.

We kunnen daar een zware prijs voor betalen, maar we kunnen ook proberen via erkenning van deze ladingen de weg vrij te maken voor de toekomstige generaties naar de essentie van het christendom: het verbond tussen God en de mensen: liefde.

Sinem CAKIR is religiewetenschapper en psychotherapeute, opgegroeid in Genk en afgestudeerd in Leuven. Zij excelleert in het thema, en leidt ons door deze dag op het raakvlak van religie en psychologie in het historische kader van de Sint-Geertrui-abdij.

Iedereen is welkom op deze dag op het raakvlak van religie en psychologie, over zowel het heden als het verleden. Sint-Geertruihof, Halfmaartstraat 6, Leuven

Inschrijven kan door te mailen naar vlbm@ccv.be of te bellen naar 015 29 84 53 met vermelding van uw naam, adres en telefoon- en/of gsm-nummer. Betalingsverzoek volgt na inschrijving
Donderdag 27/10/2022 van 09:30 tot 16:00 (Sint-Geertruihof)
Standaardprijs - €30-

TIEN GROENE GEBODEN VOOR EEN GOED LEVEN

Wat hebben de 10 geboden te zeggen over duurzaamheid en de economie? Professor Govert Buijs (VU Amsterdam) verduidelijkt ze in omgekeerde volgorde.

Als het leven goed is, dan zul je...

10. ...niet begeren

Dat lijkt al direct de kern van de huidige economische en ecologische problematiek. De aarde geeft genoeg voor ieders behoeften maar niet voor ieders begeerten, sprak Gandhi eens. Een groene economie zal niet tot stand komen als we niet ook onze begeerten intomen en gaan 'consuminderen'. Leuker kunnen we het niet maken.

9. ...geen vals getuigenis spreken

We hebben als mensen van de goede God intelligentie gekregen en daarmee een besef van waarheid. En een belangrijke manier – zeker niet de enige! – om waarheid te vinden is wetenschap. Daarom: heb respect voor wetenschappelijke inzichten. Neem feiten serieus en doe dus niet mee aan het verspreiden van nepnieuws of klimaatontkenning.

8. ...niet van elkaar stelen

De ontwikkeling naar een duurzame economie zal ook rechtvaardig moeten zijn. Duurzaamheid mag geen privilege van de rijken worden, die lekker met hun dure Tesla mogen komen waar Jan-met-de-diesel uitgebannen wordt. Ook wereldwijd: zuidelijke landen en arme

stadswijken mogen niet de vuilnisbelt van de noordelijke consumptiesamenleving worden.

7. ...betekenisvolle relaties bouwen en onderhouden

De man-vrouwrelatie waarin mensen elkaar zowel als 'tegenover' als als 'hulp' gegeven zijn, staat symbool voor alle menselijke relaties. Bij de vergroening van de economie hebben we heel verschillende perspectieven en de grote variatie aan creativiteit hard nodig: van arm én rijk, van wit én zwart, van Noord én Zuid, van hoogopgeleid én van praktisch opgeleid.

6. ...niet doden

Oftewel: dan heb je respect, eerbied voor het leven. Ja, dat kan gaan om ongeboren mensenlevens, maar ook om zehonden die doodgeknapeld worden, biodiversiteit die bedreigd wordt, bomen die verstikken, vogels die geen ruimte meer hebben.

5. ...je vader en je moeder eren

Als het leven goed is, zijn ook de relaties tussen generaties op orde. Vaders en moeders, ooit zelf ook kinderen, dienen zich eerbiedwaardig te gedragen, en niet alles in één generatie op te maken. Jongeren kunnen dankbaar aanvaarden wat ze krijgen en daar ook weer zo mee omgaan dat hun kinderen verder kunnen. Zo ontstaat een keten van zorgvuldige overdracht en leven we allemaal lang, op de aarde die God ons geeft.

4. ...regelmatig rust houden, pauze, sabbat

Je moet van ophouden weten en jezelf, de mensen om je heen, de dieren, ja, de hele aarde rust en hersteltijd gunnen. Geen 24 uurseconomie die alles en iedereen opjaagt en uitput. Neem rust, geef rust.

3. ...de naam van de Eeuwige, je God, niet besmeuren

Jouw reputatie straalt af op de God die je zegt te dienen. Als je beweert God te dienen maar jouw daden kloppen daar helemaal niet mee, be-

smeur je de Naam. Wie gelooft in een Schepper, maar niet zorgt voor de schepping, is ongeloofwaardig.

2. ...geen afgoden dienen

Het lijkt er vaak op dat we van onze economie een soort religie gemaakt hebben. We consumeren van wieg tot graf en hoe langer hoe meer ligt onze identiteit in onze materie. En wat gebeurt er als je afgoden dient? Dan word je er slaaf van.

1. ...geen andere goden hebben

Dit gaat niet over 'kijk mij eens de ware god hebben en jullie lekker niet', maar om toewijding. Bevrijd van de verslaving aan afgoden – imago, rijkdom, macht, vitaliteit – ben je vrij om de Schepper te dienen. Dat betekent dat je liefhebt wat de Schepper liefheeft, mede zorgt voor waar Hij voor zorgt, zorg draagt voor de bloei van heel de schepping.

Uit de encycloek Laudato Si'

'Veel zaken moeten geheroriënteerd worden, maar voor alles moet de mensheid veranderen. Het besef van een gemeenschappelijke oorsprong, van een wederzijdse afhankelijkheid en van een gedeelde toekomst met allen is onontbeerlijk. Dit fundamentele bewustzijn moet het ontstaan van nieuwe overtuigingen, gedragingen en levensvormen mogelijk maken. Zo komt een grote culturele, spirituele en educatieve uitdaging aan het licht die uitgaat van een lang herstel.' (Laudato Si' 202)

Prof. dr. Govert Buijs is hoogleraar Maatschappelijke en Economische Vernieuwing aan de afdeling filosofie van de Faculteit der Geesteswetenschappen van de Vrije Universiteit Amsterdam. Hij bewerkte de tien geboden in 2021 voor de manifestatie GroenGelovig. Dit artikel is met zijn toestemming overgenomen uit Dienst 2022 nr 1. gepubliceerd op www.kerknet.be op 9 september 2022

UDLL LEUVEN

KU LEUVEN

E-mail: udll@kuleuven.be

Telefoon: 016 32 40 01

Website: <https://alum.kuleuven.be/universiteit-derde-leeftijd-leuven>

Europees rekeningnummer (IBAN): BE57 7380 4224 4835 (BIC: KREDBEBB)

RPR Leuven - Ondernemingsnummer 458.773.277

Volgende lezingen

De val van Habsburg in de Nederlanden (1648-1815) Het strijdtoneel van Europa

Dinsdag 25 oktober 2022 – Dhr. Edward De Maesschalck Auteur/Historicus

Naar lichaamseigen vaccin tegen kanker

Dinsdag 08 november 2022 – Prof. Damya Laoui – Vrije Universiteit Brussel Labo Cellulaire en Moleculaire Immunologie

Hoe de Amerikanen hun droom de nek omdraaien

Dinsdag 15 november 2022 – Dhr. Steven De Foer – Journalist bij De Standaard

*Lezingen van het Algemeen Programma van UDLL

De lezingen van het Algemeen programma vinden elke dinsdag plaats in zaal Pieter De Somer, Ch. De Beriotstraat 24 -3000 Leuven. Aanvang 14 u – Einde 15.50 u. Zij worden ook in **digitale vorm** aangeboden.

Contact

Universiteit Derde leeftijd Leuven vzw

Eigen Heerd - Minderbroederstraat 5 - 3000 Leuven

Sluit jij weer bij ons aan?

KERK&leven

De periode van her-abonneren op het Parochieblad is gestart. We beseffen in deze tijden, meer en meer, hoe belangrijk een warme benadering van onze medemens is en dat we samen sterker staan om moeilijke situaties aan te kunnen en er niet aan ten onder te gaan. We worden gesteund om ons meer te richten op mogelijkheden van verandering die onze wereld beter maken, vooral voor de mensen die het meest steun en hulp nodig hebben. Wil je weer bij ons aansluiten? Dat doet ons wel plezier!

Luk Vanmaercke – hoofdredacteur van Kerk&leven, geeft toelichting over de volgende jaarkeuze: **Uit goede bron**

Samen met u willen we in 2023 zo'n bron zijn voor honderdduizenden lezers. Ze zullen het nodig hebben, in een wereld die oorlog, geweld en polarisatie niet uit de weg gaat. Gelukkig weten wij uit welke bron we kunnen putten om het pad van Jezus te volgen. Moedig de mensen uit uw parochie of pastorale eenheid dus zeker aan hun abonnement te verlengen, of voor het eerst een abonnement te nemen. Samen schenken we het levende water waarmee ze moeiteloos de hoogste berg opraken, letterlijk of figuurlijk.

PAROCHIEBLAD KERK&LEVEN – HERABONNERING

Sluit jij weer bij ons aan? Dat doet ons veel plezier!

De Drukkerij Halewijn stuurt begin november 2022 aan alle geabonneerden van het parochieblad Kerk&leven een abonneringsbrief met naam en adresgegevens en overschrijvingsnummer. Schrijf dan wel zeker **in voor 14 november 2022 om** geen enkel nummer van het Parochieblad te missen.

Maar je kan nu al her-abonneren of inschrijven door 50 euro te storten op rekening:

BE65 7360 4731 0196 van PZK – PAROCHIEBLAD FRANT-DBO-ZR
Amerikalaan 29 – 3000 Leuven

EEN BLIK ACHTER DE SCHERMEN IN ABDIJ VAN PARK

In samenwerking met de museale partner PARCUM biedt de Abdij van Park een unieke inkijk in de restauratie. De restaurateurs en architecten geven duiding bij de al uitge-

voerde werken en/of vooronderzoeken, alsook de geheimen die ze aan het licht brachten. Een op maat gemaakte audiogids en video's voeren je mee in de passie en deskundigheid van expert restaurateurs. Deze nieuwe tour 'Een blik achter de schermen' loopt van 11 september tot 27 november. Meer info op de website van Abdij van Park www.parcum.be